

SPOR VE EĞİTİM İLİŞKİSİ

Şerif ÜNLÜTEPE*

The Relationship Sport and Education

When we talked about sport as a social event, we can say that the resources reserved for the education can be used also for the sport. Educational rentability depends on well-using at the resources.

Education is very important for the people sportive education is also important for the orienting to the common life.

.....

Bir eğitim şekli olarak sporu fiziki ve ruhi bir eğitim olarak düşünürsek spor ile eğitimin özdeş olduğunu belirtebiliriz. Eğitim, genel anlamı ile yetişkin nesiller tarafından sosyal hayata hazır olmayan nesiller üzerinde uygulanan bir işlemdir. Eğitim, eğitimden faydalananların sosyal tabakalaşma piramidinde yukarı doğru hareketlilik kazanmaları ile elde edecekleri sosyal statü sayesinde meslek sahibi olmalarına da zemin hazırlamaktadır.

Eğitim, bilgi, davranış ve kabiliyetlerin geliştirilmesi ve kazandırılması için uygulanan sürekli faaliyetler dizisidir. Toplum hayatını bu derece geniş kapsayan eğitim gibi bir disiplinin bir sistem içinde sosyal hayatta oynadığı rol büyüktür. Bu bakımdan biz sporu ve sportif faaliyetleri eğitim kapsamı içinde düşünmekteyiz. Fertlerin sosyalleşmesine yardımcı olan, sosyal ilişkilerin ve toplumun sosyal bakımdan kalkınmasında rol oynayan eğitim, faaliyet sahası itibarıyla

* Dr.

geniştir ve toplumu bütün ile kapsayan sosyolojinin çemberi içinde düşünülmektedir. Diğer taraftan eğitim bir üretim faktörü olarak insan unsurunun niteliğini geliştirmekte, onun üretimde ve daha geniş anlamda sosyal hayatta daha başarılı hale gelmesini sağlamaktadır. Tabii ki insan sadece üreten bir makine de değildir. Beşeri faktörün hem nitelikçe, hem sayıca gelişmesi eğitimle olmaktadır. Eğitimde faydalanılan girdiler farklı vasıf ve yetenekte insan yetiştirerek sosyal ve ekonomik kalkınma için gerekli olan insan gücü sorununun çözümünde yardımcı olmaktadır. Son yıllarda gerek iktisatçılar, gerek diğer sosyal bilimciler eğitimin ekonomik kalkınmaya katkısı üzerinde birleşmektedirler.

Bir sosyal olay olarak spor, eğitim kapsamı içinde düşünüldüğüne göre, eğitimin ekonomik kalkınmaya katkısından söz ederken, spor için ayrılan kaynakların ve etkinliklerin de aynı görevi yerine getireceğini belirtebiliriz. Eğitimden en yüksek verimin sağlanması, kaynakların en verimli bir şekilde değerlendirilmesine bağlıdır. Bunun yanı sıra, çeşitli alternatifler arasında spor eğitimine kaynak tahsisi insan unsuruna yapılmış bir yatırım şeklinde düşünülebilir. Dayanışmacı, düzenli ve kendi kendini kontrol edici normların ferde kazandırılmasında spor eğitimi, önceden hesap edilemeyen eğitiminde ek hasılayı da sağlamaktadır.

Eğitim, fertlere ortak hayatın benzerliklerinden haberdar ederek, fertlere yeterli bir yeknesaklık kazandırmaktadır. Spor eğitimi de fertleri ortak hayatın benzerliklerine yöneltmesi bakımından önem taşımaktadır. Aslında, eğitimin amacı, fertleri duyarlı hale getirmektir. Spor bir zeka ve olasılık oyunudur. İşte spor eğitiminin amacı, fertlerin hem fiziki hem psikolojik gelişmelerini sağlaması, sosyal hayatta hazır ve yaratıcı kılmak amacına dönüktür. Gerek eğitim gerek ekonomi, gerek sosyoloji, kendilerine özgü yöntemleri ve ölçüleri içinde hem ferdi, hem de toplumu kapsamaktadır. Ferdin refahının ve fert başına düşen gelirin arttırılması, insan unsurunun gelişmesine bağlıdır. Spor eğitimi de, diğer eğitim şekilleri gibi, ferde hem statü sağlamakta, hem de gelir seviyesini yükseltebilmektedir.

Ancak spor eğitiminde verimliliğin artışı, eğitilen kimsenin eğitim sonrasında iş bulabilmesine bağlıdır. Bu eğitimi gören kimsenin eğitim sonrasında istihdam edilememesi, eğitimde verimliliği düşürecektir. Şu halde, spor eğitiminde verimliliğin artabilmesi eğitim araç ve gerecinin temini kadar, eğitilen kişinin bir işe yerleştirilmesine de bağlıdır. Eğer, spor eğitiminden geçen bir kimse gördüğü eğitime bağlı

bir iş bulamıyorsa, eğitimin maliyeti yükseliyor, eğitim-istihdam ilişkileri yeterli kurulamıyor demektir.

Bunun yanı sıra spor eğitimi gören bir kimse, gördüğü eğitime uygun olarak bir iş sahibi olursa, spor eğitiminin “fonksiyonel eğitim değeri”nden söz edilebilir. Eğer o kimse, gördüğü spor eğitimine uygun olmayan bir mesleği seçmişse, o takdirde spor eğitiminin sembolik değerinden söz edilebilir. Örneğin, spor eğitimi gören bir kimsenin branşı spor sağlığı uzmanlığı ise ve o kimse spor sağlığı ile ilgili etkinlik göstermiyorsa, gördüğü spor eğitiminin değeri semboliktir. Eğer, aynı kişi, spor sağlığı dersini veriyorsa ya da spor sağlığı üzerinde çalışıyorsa, gördüğü eğitimin değeri fonksiyoneldir ve spor eğitimi amacına ulaşmış sayılabilir.

Yukarıda belirtilen hususların dışında, spor eğitiminde verimliliği arttıran başka faktörler de vardır. Bunlar, yetenek esasına göre fırsat eşitliğinin sağlanması, yeterli sayı ve kalitede öğretici kadronun temini ve kaynak kitaplar ile yardımcı ders kitaplarının sağlanmasıdır. Bunların yanı sıra, sosyal çevrenin düzeltilmesi ve çevrenin fertler üzerinde oynayacağı rolü aksatmayacak niteliğe kavuşturulması esastır. Sadece öğretim faaliyetlerinden ibaret olmayan eğitim, ferdi kuşatan sosyal çevrenin daha iyi ve yeterli olabilmesi için sürdürülen faaliyetlerdir. Özellikle, mesleki eğitim ve spor eğitimi, hem fertleri eğitici ve nitelikli hale getirerek gerekli bilgi ve yeteneklerle donatmakta, hem de sosyal çevrenin değiştirilmesine ve düzenlenmesine destek sağlamakta, sağlıklı ve düzenli bir toplumun ortaya çıkarılmasına yardımcı olmaktadır.

Türkiye’de beden eğitimi ve spor bölümleri halen beden eğitimi öğretmeni yetiştirme amacına yönelik olarak dokuz üniversitemizde bulunmakta ve dörder yıllık lisans eğitimi şeklinde yürütülmektedir. Bu bölümlerde lisans seviyesinde ve lisans üstü düzeyde ülkenin gereksinim duyduğu sayıda ve nitelikte eleman yetiştirilmesine çalışılmaktadır. Bu bölümlerin programlarının ve müfredatlarının standart hale getirilmesi, staj konularının açıklığa kavuşturulmasına gereksinim vardır. Bu bölümlere alınacak öğrencilerde aranan fiziki yeteneğin yanı sıra, aday öğrencilerinin orta öğretimdeki ve üniversite seçme sınavlarındaki başarı durumları da dikkate alınarak kalitenin yükseltilmesi düşünülebilir. Böylece spor tesis, araç ve gereçlerinde atıl kapasite yaratılmamış, doluluk oranı da arttırılmış olabilir.

Eğitim ile ilgili bir önemli nokta da spor eğitim, araştırma ve dökümantasyon merkezinin oluşturulmasıdır. Beslenme ve doping konusunda sporcuların, spor adamlarının aydınlatılması ve korunması konuları da spor ve eğitim ilişkisi dışında var olan yönetmeliklerde düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç vardır. Dopinge mücadeleyi düzenleyici yönetmelikle koordinasyon, etkin uygulama ve denetim yapma zorunluluğu vardır.